Cena pojedyńczego numeru 10 groszy

Dzisiejszy numer zawiera 4 strony i dodatek „Rolnik"

Głos Wąbrzeski

BEZPARTYJNE POLSKO - KATOLICKIE PISMO LUDOWE.

Przedpłata: W eksped. miesięcznie 79 gr. z odnoszeniem przez pocztę 21 gr. więcej. W wypadkach nieprzewidzianych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, złożenia pracy, przerwania komunikacji, abonent niema prawa żądać pozaterminowych dostarczeń gazety, lub zwrotu ceny abonamentu. Za dział ogłoszeniowy Redakcja nie odpowiada. Redaktor przyjmuje od 10—12. Nadesłanych a nie zamówionych rękopisów Redakcja nie zwraca i nie honoruje. Redakcja i administracja ul. Mickiewicza 1. Telefon 80. Konto czekowe P. K. O. Poznań 204,252.

Sumiennem wykonywaniem obowiązków, budujemy silną Ojczyznę!

Ogłoszenia: Za ogłosz. pobiera się od wiersza mm. (7 łam.) 10 gr., za reklamy na str. 4-łam. w wiadomościach potocznych 30 gr. na pierwszej str. 50 gr. Rabatu udziela się przy częstem ogłaszaniu. „Głos Wąbrzeski" wychodzi trzy razy tygodn. i to: w poniedziałek, środę i piątek. Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Dla spraw spornych jest właściwy Sąd w Wąbrzeźnie. — Za terminowy druk, przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada. Wydawnictwo zastrzega sobie prawo nieprzyjęcia ogłoszeń bez podania powodów

Nr. 32 | ***Wąbrzeźno, Kowalewo, Golub,*** czwartek dnia 14 marca 1935 r. | Rok XVI

Chrypka, chrypką...

Dyplomatyczna chrypka Reichsführera Hitlera przeszkodziła wprawdzie w postanowionym już przyjeździe sir Johna Simona do Berlina, ale kto wie, czy nie oszczędziła angielskiemu ministrowi niepowodzenia. Nie zapominajmy, że głównym celem wizyty angielskiego męża stanu w Berlinie miało być omówienie zagadnienia paktu północno-wschodniego. Dziwna rzecz bowiem, że ten pakt dyplomatyczny zrodzony z nienaturalnego związku kolektywistycznej Rosji z burżuazyjną Francją, adoptowany został z kolei przez konserwatywną Anglję i w rezultacie narzucony ma być innym państwom. Jedne z tych państw przyjmują to kukułcze jajo z ochotą, inne a do nich zaliczyć należy Niemcy i Polskę, bardzo niechętnie. Otóż spodziewaćby się należało, że nawet wizyta sir Simona w Berlinie nie przyczyniłaby się do zmiany poglądów miarodajnych kół niemieckich na ów paktowy problem. Ale dlaczego?

Jesteśmy świadkami dziwnej i na oko niezrozumiałej gry niemieckiej dyplomacji. Z jednej strony Hitler korzysta z każdej sposobności, aby wystąpić z formalnemi i bardzo kawalerskiemi oświadczynami pod adresem Francji, z drugiej zaś strony przy próbie wspólnego nawiązania rozmów Paryża i Londynu z Berlinem, minister von Neurath odpowiada na notę angielską, a notę fransuką pozostawia bez odpowiedzi. W Paryżu oczywiście ciężka obraza i alarm: **„Niemcy hitlerowskie wbijają klin między Francję i Anglję! Oświadczyny Hitlera to hipokryzja dla uśpienia naszej czujności"!** Tymczasem w Berlinie kwestja ta przedstawia się zupełnie inaczej, a i sprawa mogłaby być postawiona inaczej, gdyby metody dyplomatyczne niemieckie były mniej niezgrabne. Bo podczas ostatniej mojej wizyty w Berlinie dygnitarze narodowo - socjalistyczni oświadczyli mi bez ogródek: **„Jesteśmy przeciwnikami wszelkich paktów wielostronnych. Pójdziemy tylko na umowy bilateralne z każdem poszczególnem mocarstwem".**

W tem właśnie tkwi sedno sprawy. Pryska legenda, jakoby celem Niemiec przy zawieraniu umowy z Polską było oderwanie jej od Francji. Przeciwnie, Niemcy gotowe są zawrzeć osobną umowę z Francją, potem osobną umowę z Anglją, a tylko bronią się przed Locarnem lotniczem, bronią się przed przyjęciem koncepcji paktu północno - wschodniego z jego klauzulami o wzajemnej pomocy. Jednak sternicy Rzeszy posługują się tak ciężkiemi, tak niezgrabnemi środkami ekspresji dyplomatycznej, że wywołuje to wrażenie jakiejś genjalnej gry. Może dlatego właśnie, że ścieg jest już zbyt gruby, a nad Sprewą unosi się wciąż jeszcze duch Stresemanna, choć wspomnienie jego hitleryzm stara się usunąć za wszelką cenę, usuwając nawet nazwę ulicy Berlina, ochrzczonej ongiś mianem tego męża stanu (dziś ulica ta nazywa się Saarlandstrasse). Któż zresztą zaręczy, że celem ostatecznym usunięcia nazwy ulicy Stresemanna nie była kurtuazja pod adresem Francji? Zapewne nikt jeszcze w Europie nie zapomniał o kawałach, jakie Stresemann robił Briandowi...

Ostatecznie wycieczka sir Simona do Berlina nie udała się. Za to lord Eden wybiera się do Moskwy i Warszawy. W Moskwie przyjęty zostanie więcej aniżeli cierpko, bo idzie przecież o dalsze losy rosyjsko - francuskiego paktu. Ale wizyta w Warszawie wypaść może podobnie, jak wypadłaby wizyta sir Simona w Berlinie. Bo **Polska ma na paktomanję punkt widzenia taki,** jaki miał nieboszczyk Barthou przed swą woltą w stronę Rosji i taki, jaki ma przypadkowo Berlin: umowy bilateralne — tak: pakty wielostronne — nie.

Al. THEN.

Zwycięstwo wojsk rządowych w Grecji

KLĘSKA VENIZELOSA

Najnowsze wiadomości z Grecji podają, że wczoraj o godzinie 9-tej rano wódz powstania Venizelos wraz ze sztabem swoich najbliższych współpracowników opuścił Kretę i na pokładzie krążownika Averow udał się w niewiadomym kierunku. Powstanie greckie zostało całkowicie zlikwidowane. Główne ognisko akcji powstańczej wyspa Kreta znajduje się od wczoraj w ręku prawowitej władzy. Częśc zbuntowanej floty greckiej poddała się rządowi.

Na wieść o zlikwidowaniu powstania zwolennicy rządu Tsaldarisa zorganizowali we wszystkich większych miastach tłumne manifestacje. Wczoraj po południu zebrały się przed prezydjum rady ministrów w Atenach tysiączne rzesze, wznoszące okrzyki na cześć prezydenta Zainisa i obecnego rządu.

PRZYKRA WIZYTA DZIENNIKARZA FRANCUSKIEGO NA KRECIE

Paryż. „Paris Soir" wysłał samolotem na Kretę specjalnego korespondenta. Samolot wylądował na lotnisku w Kanea w dramatycznych okolicznościach. Powstańcy sądzili, że jest to samolot rządowy i zaczęli go ostrzeliwać. Samolot został całkowicie zniszczony. Lotnik i dziennikarz ocaleli. Gdy powstańcy zorjentowali się do omyłki przyjęli dziennikarza francuskiego bardzo gościnnie. — Dziennikarz ów Titain twierdzi, że na Krecie nic nie wskazuje na przewrót rewolucyjny. Venizolos z otaczającymi go przywódcami ruchu opuścił wczoraj Kretę na „Averofie". Przedtem opróżniono kasy państwowe. — W Kanea zabrano 8 miljonów drachm. Radjostacja na Krecie jest zniszczona. Wśród ludności Krety niema ani jednej ofiary rewolucji.

—o—

Krążownik grecki. Posterunek artylerji.

RZĄD TSALDARISA NIE DĄŻY DO RESTAURACJI MONARCHJI.

Dzienniki wiedeńskie ogłaszają enuncjacje premjera greckiego Tsaldarisa, który oświadczył, iż szerzona przez pewne koła pogłoska, jakoby obecny rząd grecki dążył do restauracji monarchji pozbawione są wszelkich podstaw. Zarówno Tsaldaris jak i generał Kondilis uznają w obecnej sytuacji formę rządów republikańskich za najlepiej odpowiadającą interesom Grecji.

„AVEROF" ODDAŁ SIĘ DO DYSPOZYCJI RZĄDU GRECKIEGO.

Ateny. Załoga krążownika „Averof" wysadziła na ląd na wyspie Kasos w Dodekanezie Venizelosa i innych przywódców powstania. Niezwłocznie potem krążownik zawrócił do Arsenału na Salaminie i oddał się do dyspozycji rządu greckiego. Według donieśień gubernatora Krety, przywódcy powstańców przed opuszczeniem wyspy zabrali wszystkie pieniądze z banków i innych instytucyj rządowych.

KARY ZA HODOWANIE GOŁĘBI POCZTOWYCH

WEJHEROWO. Przed sądem w Wejherowie skazanych zostało kilku hodowców gołębi, którzy bez zezwolenia władz hodowali gołębie pocztowe. Każdy z hodowców otrzymał grzywnę oraz skazany został na konfiskatę wszystkich gołębi.

SZCZEGÓŁY WYDOBYCIA ZATOPIONEGO HOLOWNIKA „ŻUBR".

Gdynia. Korzystając ze sprzyjających warunków atmosferycznych i uspokojenia się morza, przystąpił wydział holowniczo-ratunkowy „Żeglugi Polskiej" w niedzielę, dnia 10 bm. do wydobycia zatopionego w ubiegłym tygodniu holownika „Żubr". Jak już wiadomo, — akcja powiodła się i holownik wydostano z dna morskiego, przeciągając go na teren stoczni gdyńskiej, gdzie będzie postawiony na ląd. —

Po nałożeniu przez nurka lin na kadłub „Żubra", przystąpiły dwa holowniki „Ursus" i „Tur" przy pomocy nurków do wydobywania zatopionego kadłuba. Po upływie kilku godzin wyciągnięto „Żubra" i stwierdzono, iż posiada on stosunkowo nieznaczne uszkodzenia. Strzaskana jest budka sterowa, zniesiony komin, złamany maszt i uszkodzone wejście do maszynowni i kajut. We wnętrzu statku, w maszynowni znaleziono zwłoki maszynisty Leona Dudzińskiego, oraz niejakiego Alfonsa Kujcha, który nie należał do składu załogi statku, a tylko przypadkowo znajdował się w krytycznej chwili na holowniku — prawdopodobnie, jako gość jednego z członków załogi.

Badania uszkodzeń wykazują, iż „Żubr" zatonął wskutek zalania go wyjątkowo silną i wysoką falą. —

Holownik asekurowany był w pełnej swojej wartości.

—o—

STAN BEZROBOCIA W POLSCE.

Według danych, które wpłynęły do państwowego urzędu pośrednictwa pracy, do dn. 9. bm. zarejestrowano na terenie Rzplitej ogółem 517.048 bezrobotnych, czyli o 755 bezrobotnych więcej, aniżeli w poprzednim tygodniu.

Na terenie m. Warszawy zarejstrowano 38.701 bezrobotnych, czyli o 243 więcej; na terenie okręgu warszawskiego — 18.218 bezrobotnych, cyfra ta nie uległa zmianom w porównaniu z tygodniem poprzednim; na terenie m. Łodzi 43. 737 bezrobotnych, czyli o 1.113 mniej, niż w tygodniu poprzednim; w okręgu łódzkim — 13.898 bezrobotnych, czyli o 43 więcej; w Sosnowcu — 28.999 bezrobotnych, czyli o 365 mniej; na Górnym Śląsku 129.064 bezrobotnych, czyli o 246 więcej i w Poznaniu 33.351 bezrobotnych, czyli o 569 bezrobotnych więcej.

ARESZTOWANIE PODPALACZY WŁASNEGO MIENIA

LUBAWA. Dnia 17 lipca 1934 r. w zabudowaniu Truszkowskiego Adama w Lubawie powstał pożar, który zniszczył stodołę wraz z niektóremi maszynami rolniczemi ogólnej wartości 2.380 zł. Wstępne dochodzenia wskazywały na to, że pożar został spowodowany wskutek nieostrożności domowników. W toku dodatkowo przeprowadzonych dochodzeń ujawniono poszlaki, wskazujące na zbrodnicze podpalenie z chęci zysku asekuracyjnego, którego według zeznań świadków dopuścili się synowie poszkodowanego Stanisław i Juljan. Wymienieni zostali przytrzymani i odstawieni do Sądu Grodzkiego w Lubawie, który osadził ich w areszcie śledczym.

Trybunał administracyjny oddalił skargę posła Trąmpczyńskiego

Dnia 12. bm. zapadł wyrok Najw. Trybunału Admin. w sprawie skargi posła Wojciecha Trąmpczyńskiego o wypłacenie djet poselskich za czas od 1-go września do 1 grudnia 1930 r., czyli od chwili rozwiązania trzeciego sejmu do zwołania czwartego sejmu, w którym to okresie poseł Trąmpczyński pełnił funkcje członka komisji kontroli długów państwa.

Poseł Trąmpczyński zwrócił się do kasy sejmowej o wypłatę tych djet, kasa na mocy decyzji marszałka sejmu wypłaty odmówiła. Wobec tego poseł Trąmpczyński zwrócił się do ministra skarbu z prośbą o polecenie wypłacenia mu djet poselskich za m-ce. wrzesień, październik i listopad 1930 r. W odpowiedzi minister skarbu zawiadomił p. Trąmpczyńskiego, że nie widzi podstaw do wypłacenia djet poselskich za czas pełnienia funkcji członka komisji kontroli długów państwa od chwili rozwiązania trzeciego do chwili zwołania czwartego sejmu. Odpowiedź tę pos. Trąmpczyński zaskarżył do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Dnia 12. bm. Najw. Trybunał Adm. pod przew. sędziego dr Smolki oddalił skargę pos. Trąmpczyńskiego, jako niedopuszczalną.

Najwyższy Trybunał Admin. motywuje wyrok tem, że z postanowień art. 24 i 29 ustawy konstytucyjnej, jak również z rozdziałów 2 i 7 regulaminu obrad sejmu wynika, iż asygnowanie djet poselskich należy do kompetencji marszałka sejmu. Ani przepisy, określające zakres właściwości ministra skarbu, ani ustawa z r. 1922 o kontroli nad długami państwa nie zawierają postanowień, z którychby wynikało, że do asygnowania djet poselskich powołany jest minister skarbu. Odpowiedź ministra skarbu nie jest więc orzeczeniem władzy administracyjnej w toku instancji, gdyż minister skarbu w sprawach tych nie jest instancją administracyjną w stosunku do marszałka sejmu. Odpowiedź ministra skarbu nie przesądza w żadnym sensie sprawy, czy pos. Trąmpczyńskiemu należą się djety, czy też nie. Minister skarbu stwierdza jedynie, że nie widzi podstaw do zadośćuczynienia żądaniu skarżącego.

Szczegóły projektu ustawy

o uwalnianiu od odpowiedzialności karnej za przestępstwa podatkowe

Jak się dowiaduje Ajencja „Iskra", rada ministrów przesłała już do sejmu uchwalony na ostatniem posiedzeniu projekt ustawy o uwalnianiu od odpowiedzialności karnej w sprawach o przestępstwa podatkowe.

W myśl projektu ustawy, która ma być uchwalona przez sejm w związku z wejściem w życie nowej ordynacji podatkowej, wolni są od odpowiedzialności karnej sprawcy wykroczeń podatkowych, przewidzianych w art. 179 ordynacji podatkowej, a poprzednio w art. 96 ustawy o państwowym podatku dochodowym i w art. 105 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, w razie sprostowania wobec właściwej władzy skarbowej, w ciągu 30 dni od dnia wejścia w życie nowej ustawy, zeznania do podatku lub załączników do zeznania, albo oświadczenia, wyjaśnienia lub innego podania albo też odwołania lub zgłoszenia, złożonego w związku z odwołaniem, w których świadomie podano lub potwierdzono nieprawdziwe okoliczności albo świadomie cokolwiek zatajono w celu udaremnienia wymiaru lub uszczuplenia ustawowo należącego się podatku.

Projekt nowej ustawy uwalnia dalej od odpowiedzialności karnej sprawców wykroczeń podatkowych przewidzianych w artykułach 180 i 183 ordynacji podatkowej, a poprzednio w art. 106 ustawy o nadzwyczajnym podatku przemysłowym i w art. 10 ust. 6 ustawy o nadzwyczajnym podatku od niektórych zajęć zawodowych — w razie zawiadomienia właściwej władzy skarbowej, w ciągu 30 dni od dnia wejścia w życie nowej ustawy, o popełnionem wykroczeniu, jak również sprawcy wykroczeń podatkowych, przewidzianych w art. 181 ordynacji podatkowej, a poprzednio w art. 98 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, w razie złożenia właściwej władzy skarbowej deklaracji na nabycie świadectwa przemysłowego lub karty rejestracyjnej o cenie ustawowej dla prowadzonego przedsiębiorstwa, wykonywanego zajęcia lub posiadanego składu albo sprostowania wobec właściwej władzy skarbowej, złożonej już deklaracji na nabycie świadectwa przemysłowego, tak samo w ciągu 30 dni od daty wejścia w życie nowej ustawy.

Wreszcie projekt ustawy o uwalnianiu od odpowiedzialności za przestępstwa podatkowe obejmuje sprawców wykroczeń podatkowych, przewidzianych w art. 182 ordynacji podatkowej, w razie zawiadomienia właściwej władzy skarbowej w ciągu 30 dni od daty wejścia w życie tej ustawy o popełnionem wykroczeniu oraz sprawców występków, przewidzianych w artykułach 187, 189, 280 i 281 kodeksu karnego, a dokonanych w zamiarze uchylenia się od ustawowej powinności podatkowej na rzecz Skarbu Państwa, również pod warunkiem zawiadomienia o dokonanym występku właściwej władzy skarbowej w przewidzianym terminie.

Projekt nowej ustawy przewiduje również, że postępowanie karne w tych sprawach nie będzie wszczynane, jeżeli sprawca występku czy wykroczenia dopełnił warunków określonych przez ustawę, przed ujawnieniem wykroczenia podatkowego lub występku przez władzę skarbową albo oskarżyciela publicznego.

Wymiar uszczuplonego podatku zostanie dokonany za cały czas ubiegły, lecz nie więcej niż za trzy lata podatkowe, bezpośrednio poprzedzające rok podatkowy 1936, przyczem fakt popełnienia wykroczenia podatkowego lub występku nie wpływa na wysokość i sposób obliczania podatku. Projekt ustawy przewiduje przytem, że władze obowiązane są zachować w tajemnicy wszelkie wiadomości, zgłoszone przez sprawców wykroczeń i występków podatkowych.

STRAJK POWODEM NATYCHMIASTOWEGO ROZWIĄZANIA UMOWY

Sąd Najwyższy orzekł, że strajk jako samowolne złamanie umowy o pracę, polegającej na zaprzestaniu normalnej pracy — uzasadnia niezwłocznie rozwiązanie stosunku pracy z robotnikiem na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników.

KTO JEST PRACOWNIKIEM UMYSŁOWYM

Sąd Najwyższy orzekł, że pracownikiem umysłowym nie jest każdy, kto nie pracuje fizycznie. Sąd stanął na stanowisku, że pracownikiem umysłowym jest tylko ten, którego praca podpada pod jedną z grup wymienionych wyczerpująco w art. 3 rozporządzenia P. Prez. Rzplitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, lub w art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych.

SCALENIE PODATKU PRZEMYSŁOWEGO OD OBROTU

Ministerstwo Skarbu zamierza zrealizować scalenie podatku przemysłowego od obrotu również w gałęzi papierniczo-piśmiennej oraz szklano-porcelanowej.

W związku z powyższem samorząd gospodarczy przystąpił do zebrania szczegółowego materjału, nieodzownego dla ustalenia wysokości stawek scalonych.

KATASTROFA AUTOBUSU

PIOTRKÓW. Na szosie z Piotrkowa do Wolborza autobus przy wymijaniu dwóch rowerzystów wpadł w pełnym pędzie na słup telegraficzny i rozbił się. Jeden z pasażerów Moszek Feldman z Tomaszowa Mazowieckiego został ciężko ranny. W stanie nieprzytomnym przewieziono go do szpitala w Tomaszowie Mazowieckim. 5 innych pasażerów odniosło lżejsze obrażenia. Szofera aresztowano.

SZANGHAJ. Autobus uderzył w parapet mostu w chwili, gdy przechodziła procesja. Powstała panika, w czasie której 200 osób wpadło do rzeki, 21 utonęło.

POCIĄG WPADŁ W LAWINĘ ŚNIEŻNĄ

INSBRUCK. Pomiędzy stacjami Longen i Wold w Arlbergu pociąg pośpieszny wpadł w lawinę, która przed jego nadejściem spadła na tor kolejowy. Zanim maszynista zdołał zahamować pociąg, lokomotywa i dwa pierwsze wagony pogrążyły się w masach śniegu, która warstwą o wysokości 3 metrów pokrywała szyny. Maszynista oraz kilku pasażerów odnieśli obrażenia ciała. Po usunięciu śniegu pociąg udał się w dalszą podróż.

3 OSOBY W ALPACH PORWAŁA LAWINA

SALZBURG. Z Alp austrjackich donoszą o tragicznym wypadku górskim, którego ofiarą padły trzy osoby, mianowicie zarządca schroniska Kürsingerhütte nazwiskiem Ensman, który wyruszył w sobotę z żoną i dwoma leśnikami, niosącymi prowianty i zaopatrzenie do swojego schroniska, które niebawem miało być otwarte dla turystów. W drodze porwała ich lawina. Świadkami wypadku było trzech narciarzy angielskich i 2-ch austrjackich. Mimo rozpoczętego natychmiast odkopywania zasypanych udało się uratować jedynie żonę Ensmana, reszta zaś ofiar wypadku poniosła śmierć. Ensman znany był wśród alpinistów austrjackich i za ratowanie od śmierci wielu turystów posiadał odznaczenia państwowe.

WIEDEŃ. Pod Schladming w Stynji 11 członków kursu narciarskiego, zorganizowanego przez stowarzyszenie Jung Wien zasypanych zostało przez lawinę, przyczem 9 narciarzy, 5 chłopców i 4 dziewczynki poniosły śmierć. — Dwóch pozostałych zdołało się uratować. Katastrofa wydarzyła się w miejscowości, uważanej dotychczas za zupełnie bezpieczną. Ekspedycja ratunkowa, która pracowała przez całą noc odszukała trzy trupy.

59 RYBAKÓW NA KRZE LODOWEJ

ASTRACHAN. W poniedziałek wieczorem samoloty dostarczyły na brzeg 16 rybaków, należących do grupy 59 rybaków, którzy wraz z końmi pozostawali na wielkiej krze lodowej na Morzu Kaspijskiem w odległości 80 km od lądu. Samoloty, biorące udział w akcji ratunkowej pozostawiły na polu lodowem produkty żywności oraz ciepłe ubrania. Rybacy oczyścili część kry ze złomów lodu, aby ułatwić samolotowi lądowanie. — Pierwszą grupę 14 rybaków uratowano już dnia 8 marca. Katastrofa jak wiadomo, zdarzyła się przed kilku dniami w okolicy Gurjewa, gdzie 73 rybaków wraz z końmi burza porwała na wielkiej krze lodowej na pełne morze.

WALKI Z BANDYTAMI

Mukden. Oddziały japońsko-mandżurskie zajęły miasto Fang- Czeng, położone o 130 km. na północno — wschód od Charbina. W niedzielę na to miasto napadli chińscy bandyci, którzy splądrowali całe miasto, uprowadzili wielu mieszkańców i wzniecili liczne pożary. Przy zajmowaniu miasta po stronie japońskiej padło 30 żołnierzy i wielu rannych. W ręce wojsk japońsko- mandżurskich wpadło tylko 62 bandytów, reszta zaś uciekła.

KORESPONDENCJA Z KRAJU.

Wśród murów starego zamczyska

Czersk, n. Wisłą, w marcu.

Do najstarszych pamiątek Rzeczypospolitej, jej najwspanialszych zabytków przeszłości, należy warowny zamek w Czersku, stolicy dawnego udzielnego księstwa. Czersk leży nad Wisłą, przy ujściu rzeczki Czarnej, nad jeziorem o powierzchni około tysiąca metrów kwadratowych, w odległości około 40 kilometrów od Warszawy, z którą jest połączony w dobrym stanie utrzymaną szosą. 10 kilometrów dzieli Czersk od Góry Kalwarji (powiat grójecki).

Na początku XIII stulecia zamek z otaczającą go wokół osadą był siedzibą dworu panujących tu udzielnych książąt Mazowieckich. Osada początkami swemi sięga epoki przedhistorycznej. Piękny, warowny zamek, dźwigający się na okazałem wzgórzu, okolonem kiedyś dziewiczemi puszczami, wzniósł Konrad I, urodzony w 1228 roku. Z dziejami zamku bezpośrednio jest związana historja wojen i walk wewnętrznych, toczonych przez pretendentów do tronu. Tu Konrad więził pojmanego, w niewolę Henryka Brodatego. W zamku trwa świetlana pamięć jednej z najpiękniejszych królowych polskich, która odgrywa rolę pośrednika, łagodząc powstałe pomiędzy krewniakami zaciekłe spory. Święta Jadwiga, nie obawiająca się konsekwencyj na które się narażała, przyjechawszy osobiście do Czerska, prośbami uwalnia więźnia, godzi go z poróżnionym Konradem i szczęśliwie poprowadzoną dworską polityką pieczętuje zgodę związkami małżeńskiemi, wzmacniając rozbitą dynastję.

Po zgonie Ziemowita I w 1262 roku Mazowsze rozpada się, synowie jego dzielą się księstwem: Bolesław otrzymuje Księstwo Płockie, Konrad zostaje pierwszym księciem Czerskim. Od tej chwili Czersk, posługując się własną jurysdykcją, wzrasta w znaczenie i zamożność. W roku 1386 książę Janusz przenosi prawo do stolicy księstwa z prawa polskiego na chełmińskie i obdarza miasto różnemi przywilejami. Czersk opiera się skutecznie jako twierdza napadom Litwinów, Jadźwingów i Prusaków. Wojny te wywarły na historji miasta wpływ ujemny: podupada ono, a panujący książęta przenoszą się do Warszawy. Mimo to ostatni z książąt mazowieckich, właśnie książę Janusz, umiłował sobie czerski zamek specjalnie, jako miejsce wypoczynku w czasie chętnie odbywanych wielkich łowów. Odprawiano je w okalających gród niezmierzonych puszczach, obfitujących w dzikiego zwierza.

Po przyłączeniu Mazowsza do Korony przepiękny zamek wraz ze skrytym w obrębie twierdzy starożytnym kościołem zachował się w całości. W Czersku przebywała chętnie królowa Bona i wzorując się na przykładach ze swej ojczyzny, obsadziła górę zamkową sławną winnicą, wzbogacając ją umiejętnie i kunsztownie sprowadzanemi z Włoch szczepami. Z winnicą sąsiadowały okalające zamek cieniste, uginające się pod ciężarem rodzonych owoców, pełne tajemniczego czaru, ogrody mieszczan czerskich. Z inicjatywy tej to królowej powstała tu fabryka londrinu, sukna nieprzemakalnego, z powodzeniem używanego i poszukiwanego przez marynarzy. Czersk był też siedzibą produkcji słynnego na Mazurach i wysławianego w pieśni przez miejscową ludność piwa. Majstrów piwowarów współczesne królowej Bonie kroniki podają na 24-ch i wspominają, że 193 domy, zbudowane na terenach królewskich, opłacały podatki.

Klęski, które nawiedziły Polskę za czasów Jana Kazimierza, nie ominęły i tego uroczego zakątka Rzeczypospolitej i kładą kres istnieniu wspaniałego zamku z pięknie rozwijającą się wokół osadą. W roku 1656 hetman Czarniecki w bitwie pod Warszawą zniósł oddział Szwedów, dowodzony przez Fryderyka, margrabiego badeńskiego. Margrabia, uchodząc z wojskiem przed Polakami, chroni się do zamku w Czersku i w celach strategicznych — chcąc umożliwić sobie obronę — rozkazuje spalić okalające zamek miasto. Wówczas to spłonął prastary kościół św. Ducha ze szpitalem. Równocześnie nachodzą miasto: Rakoczy i kozacy, płonie pozostała część miasta i piękny kościół św. Jakóba. Po odejściu najeźdźców miasteczko liczy zaledwie 20 domów. Polacy odbudowują częściowo kościół parafjalny i wznoszą w pobliżu miasta kościół św. Jakóba.

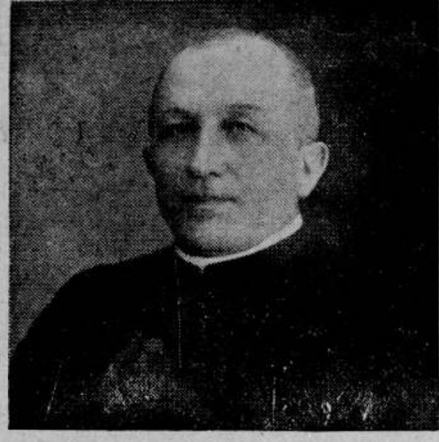
Do ostatnich chwil istnienia niepodległości Rzeczypospolitej zamek czerski jest siedzibą kasztelana i starosty grodzkiego. Wojewodowie czerscy przestają się nazywać czerskimi jeszcze za panowania książąt Mazowieckich. a nazywają się mazowieckimi. Po zaborze pruskim sądy z Czerska przeniesiono do Góry Kalwarji. Sypiący się w gruzy ratusz przestaje istnieć, kościół św. Piotra na zamku i parafjalny w mieście również znikają z powierzchni ziemi.

Z prześlicznego zamku pozostała tylko wieża, panująca nad całą okolicą, istniejąca jeszcze do dnia dzisiejszego i stosy gruzów, z których z trudem można skonstruować całość murów.

K. Ch.

25letni jubileusz święceń kapłańskich

W dniu dzisiejszym obchodzi Ks. Bronisław Makowski z Polskich Łopatek 25 rocznicę Swych święceń kapłańskich.

Ks. Makowski urodził się 22 września 1883 r. w Nieżywięciu, pow. brodnickiego. Ukończył 9 klasowe gimnazjum w Brodnicy. Po zdaniu egzaminu maturalnego studjuje przez pewien okres czasu matematykę i nauki przyrodnicze na wszechnicy w Berlinie, potem teologję w seminarjum duchownem w Pelplinie. Dnia 13 marca 1910 roku zostaje wyświęcony na kapłana. Jako wikary, pełni pracę duszpasterską w Żarnowcu, Gniewie, Jeżewie, Sierakowicach, Redzie, Biskupcu, Szynwałdzie, Chojnicach, Borzyszkowach, Łasinie, Lipuszu, Chełmży, Kielnie, Żukowie, Grucznie, Konarzynach i na zastępstwie w Sianowie.

W roku 1920 otrzymuje od Wojewody śp. Łaszewskiego prezentę na Polskie Łopatki. Po objęciu parafji pełni tu Ks. Makowski nietylko obowiązki duszpasterza. Był komisarycznym sołtysem, wójtem, urzędnikiem Stanu Cywilnego; pozatem był siłą pomocniczą w szkole.

Za czasów Swego urzędowania uzyskał Ks. Proboszcz Makowski dla parafji 4 morgi roli pod nowy cmentarz, położył posadzkę w kościele, wyremontował wieżę kościelną i ławki w kościele. Wszystkich tych rzeczy dokonał Ks. Proboszcz bez nakładania na parafjan jakichkolwiek podatków.

Ze względu na mozaikową strukturę polityczną Swoich parafjan, Ks. Proboszcz Makowski stara się żyć ponad partjami.

* * *

W dniu tak dla Wielebnego Jubilata uroczystym, do licznych życzeń przyłącza się i Redakcja naszego pisma — życząc owocnej pracy dla Kościoła i Państwa.

KRONIKA

Kalendarzyk

Data	Miesiąc	Dzień	Św. katolic.	Słońce wschód	Słońce zachód
13	Marzec	Ś.	Krystyny	5,57	5,35
14	„	C.	Matyldy	5,55	5,37
15	„	P.	Klemensa	5,53	5,38

PRZED WYSTĘPEM TEATRU ZIEMI POMORSKIEJ.

Dziś w środę, dnia 13 marca br. wieczorem w sali „Dworu Wąbrzeskiego“ Teatr Ziemi Pomorskiej wystąpi tylko raz jeden z ostatnią, nadzwyczaj sukcesową nowością repertuaru bież. sezonu wielu scen obcych, a ostatnio i scen polskich, znakomitą komedją wiedeńskiego komedjopisarza W. Lichtenberga pt. „MECZ MAŁŻEŃSKI“. — Komedja ta, której premjera na scenie toruńskiej zyskała dawno nieobserwowane powodzenie, otrzymała pierwszorzędną oprawę artystyczną. W ostatniej nowości repertuaru Teatru Ziemi Pomorskiej wystąpi w głównej roli kobiecej niewidziana od kilku miesięcy w naszem mieście, znakomita artystka scen polskich, ulubienica publiczności STANISŁAWA MAZAREKÓWNA. W innej roli kobiecej zaprezentuje się po raz pierwszy naszej publiczności, świetna artystka scen warszawskich, GRETA ORANOWSKA. Doskonałymi partnerami, odtwórcami głównych ról męskich, będą zawsze najmilej widziani artyści sceny toruńskiej pp.: Szyndler i Tatarkiewicz. Obsady zespołu dopełnia p. Kopczyńska. Niepospolity ten utwór, dający widzowi wieczór prawdziwie beztroskiej zabawy, reżyserował Jerzy Szyndler. Nowa oprawa dekoracyjna Feliksa Krassowskiego.

UNIWERSYTET POWSZECHNY W WĄBRZEŹNIE

W czwartek, dnia 14 marca o godzinie 19,30 w lokalu Szkoły Wydziałowej odbędzie się nadzwyczaj ciekawy odczyt ks. prof. Brejskiego pod tyt. *„Diecezja Chełmińska dawniej a dzisiaj“.* —

Zwraca się uwagę na aktualność i wielkie walory niniejszego odczytu!

PROGRAM UROCZYSTOŚCI IMIENIN PANA MARSZAŁKA J. PIŁSUDSKIEGO

Dnia 18. III. 1935 r. Capstrzyk o godzinie 19,30.

Dnia 19. III. 1935 r. Zbiórka o godzinie 9,30 przy szkole pow. męskiej.

Nabożeństwo o godzinie 10-tej.

Po nabożeństwie defilada.

Po defiladzie akademja o godzinie 12-tej w sali p. Klimka. (wstęp: wolne datki).

Akademja rozpocznie się wręczeniem Panu Staroście deklaracyj na aeroplan dla Pana Marsz. J. Piłsudskiego, a zakończy się ślubowaniem adeptów Związku Strzeleckiego. — Szczegółowy program akademji podamy później.

KOMITET WYKONAWCZY:

PRZEWODNICZĄCY: Bulanda Jan

CZŁONKOWIE:

Chwiałkowski Stanisław, Kaucz, Kurzyński, Nałęcz Jan, Pokorowski, Schwarz, Szalecki, Szczuka, Tusch.

PRZEŁOŻENIE TARGU

Przypadający na wtorek 19. III. targ tygodniowy spowodu przypadających w tym dniu Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego — przełożony został na *środę dnia 20 marca.* W dniu tym odbywać się będzie w Wąbrzeźnie jarmark kramny, na bydło i konie.

KOLEJARZE NA SAMOLOT

Pracownicy kolejowi służby ruchowo-handl. i drog. w Wąbrzeźnie, Zieleniu i Książkach zadeklarowali jako członkowie tut. Ogniska K. P. W. na hydroplan I. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego **168 zł 20 gr,** która to suma zostanie przekazana do Okręgu K. P. W. w Toruniu w 4 miesięcznych ratach. Tak znaczna ofiara Kolejarzy zasługuje na uznanie i wyróżnienie. Cześć im!

KOŁA BBWR. NA HYDROPLAN MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO

Na zakupienie hydroplanu im. Marszałka Józefa Piłsudskiego zadeklarowały następujące Koła: Komitet Gminny BBWR. W. Radowiska 3 zł; Koło BBWR. Łobdowo 16,40 zł; Koło BBWR. Kurkocin 3 zł; Koło BBWR. W. Radowiska 11,40 zł; Koło BBWR. Lipnica 4,50 zł; N. N. Łobdowo 1 zł; Koło BBWR. Dębowałąka 9,85 zł; Koło BBWR. Jaworze 2,50 zł; Koło BBWR. Łopatki 3,25 zł; Koło BBWR. Król Nowawieś 3,50 zł; Koło BBWR. Ryńsk 3,30 zł; Koło BBWR. Orzechowo 7,30 zł Razem 73,20 zł.

NA HYDROPLAN

im. Marszałka J. Piłsudskiego złożyli członkowie Związku Właścicieli nieruchomości Wąbrzeźno kwotę **50,—** złotych.

ZEBRANIE RADY ODDZIAŁU POWIATOWEGO ZWIĄZKU STRAŻY POŻARNYCH R. P.,

odbyło się w dniu wczorajszym w sali Sejmiku Powiatowego. Zebraniu przewodniczył prezes wojewódzki, starosta p. Z. Kalkstein. W zebraniu brali udział delegaci wszystkich oddziałów. Szczegółowe sprawozdanie z przebiegu 3-godzinnych obrad, ze względu na szczupłość miejsca podamy w numerze piątkowym.

ODZNACZENI ODZNAKĄ INSTRUKTORSKĄ P. W.

Z okazji imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego, Dowódca Okręgu Korpusu Nr. VIII p. Generał Thomme za wytrwałą i wydajną pracę nad wyszkoleniem i wychowaniem obywatelskiem w oddziałach PW. nadał odznakę instruktorską PW. następującym osobom z terenu powiatu wąbrzeskiego:

PP. kpt. *Siwicki Tomasz* KOP (były pow. komendant PW. WF.), por. *Szalecki Marjan Reimann Alojzy, Niedbalski Tadeusz, Koźlikowski Feliks, Zywert Józef Moreński Stanisław, Czerwiński* Franciszek.

Wszystkim Odznaczonym wyrażamy gorące słowa uznania i powinszowania. *Redakcja*

ZEBRANIE ZARZĄDU OKRĘGOWEGO K. S. LUDOWYCH

W niedzielę dn. 17 bm. odbędzie się w Wąbrzeźnie zebranie zarządu okręgowego K.S. Ludowych. Do Okręgu należą Powiaty: Wąbrzeźno, Brodnica, Działdowo, Lubawa, Toruń.

ZJAZDY W WĄBRZEŹNIE

Jak się dowiadujemy, odbędzie się dnia 31 marca br. Powiatowy Zjazd delegatów placówek Powstańców i Wojaków O. K. VIII. Obrady toczyć się będą w sali kina „Słońce“ od godz. 10-tej. Nabożeństwo dla delegatów odbędzie się o godz. 8.30. Na zjazd przybywa prezes Zarządu Głównego p. naczelnik Zgrzebniok. Bliższe szczegóły podamy w swoim czasie.

Dnia 7 kwietnia odbędzie się w Wąbrzeźnie Zjazd Powiatowy Straży Pożarnych. — Zjazd ten połączony będzie z zawodami, które odbywać się będą na boisku PW. i WF.

STRZELANIE POCZTOWEGO P. W.

Dnia 10. bm. przeprowadziło Pocztowe Przysposobienie Wojskowe oddz. Wąbrzeźno pod kier. ref. strzeleckiego p. Śliżewskiego strzelanie pt. „10 strzałów ku chwale Ojczyzny“ z okazji Imienin Wodza Narodu — Marszałka Józefa Piłsudskiego. Strzelanie rozpoczął prezes p. Wiśniewski na cześć Dostojnego Solenizanta. Ogółem strzelało 42 członków. Najlepszy wynik w strzelaniu uzyskał p. Nitka Jan (93 pkt.); 2) Czarnecki Jan (91); 3) Jastrzembski Benedykt (85); 4) Bronowski Józef (85); 5) Skowroński Roman (85 pkt.). Następne strzelanie odbędzie się dnia 17. bm. dla placówek Golub i Kowalewo.

RUCH LUDNOŚCI

w czasie od 14. II. 35. do 12. III. 35. r.

ŚLUBY: Robotnik Bartoszyński Józef i Antonina Gościńska; robotnik Wiśniewski Antoni i Antonina Czyżewska; kupiec Seweryn Bolesław Chyłkowski i Anna Walerja Moews; młynarz Marjan Dziordzielewski i wdowa M. Gorkowska; fryzjer Alfons Gwizdalski i Helena Niedzielska; rzeźbiarz kam. Kiedewicz Fr. i Jadwiga Topolewska; cieśla Wł. Sopoński — wdowiec i Teofila Ramutkowska; kupiec Artur Maks Dombrowski i Herta Goritz.

URODZENIA: robotnik Fr. Oswald, córkę; sołowska, córkę; robotnik Fr. Oswald, córkę; rzeźnik M. Silkowski, córkę; robotnik St. Warlewski, córkę; listonosz Fr. Szopiński, córkę; robot. St. Nowakowski, syna; kowal Jan Gorecki, syna; zwrotniczy Ludwik Kaczyński, syna; robotnik Józef Lipczak, córkę; maszynista Bronisław Rzymkowski, córkę; szofer Łucjan Kamprowski, syna; stolarz Rudolf Kliesse, syna. —

Nieślubne: 1 — płci żeńskiej,1 — płci męskiej.

ZGONY: Jerzy Jaroszewski 3 i pół miesiąca; Ignacy Suski, 5 dni; Lina Schulc 71 lat; — Marja Wiśnicka, 19 lat; Weronika Pięta, 7 miesięcy, Włodzimierz Baranowski, 7 tygodni; Erna Wunsch, 32 lata; Amalja Holweg, 59 lat; Kazimierz Lubomski, 32 lata; Jan Żabiński, 7 tygodni; Tadeusz Górecki 24 godziny; Anna Radzińska 74 lata; Edmund Wiśniewski 22 dni; Marja Szmańda, 75 lat; Anastazja Jankowska, 37 lat; Antonina Kaniecka, 89 lat; Janina Lewandowska, 3 lata i 9 miesięcy; Mieczysław Smaliński, 30 lat; Henryk Delikat, 1 miesiąc.

W dniu 13 marca Wąbrzeźno liczyło 9001 mieszkańców.

Z POWIATU

ZEBRANIE KOŁA BBWR.

STANISŁAWKI. W niedzielę, dnia 10. bm. odbyło się miesięczne zebranie miejscowego Koła BBWR. Prócz aktualnych spraw omówiono program obchodu Imienin Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. W skład komitetu weszli panowie: Olszewski, kierownik Koła Budniewski naucz., Orłowski, Głowacki i Bojko. Uchwalono urządzić w dn. 18. bm. capstrzyk, zaś 19 marca uroczystą akademję w szkole.

POŻAR PODCZAS ZABAWY

RYŃSK. W czasie zabawy, odbywającej się w sali p. Zadańskiego wybuchł pożar. Na zabawie znajdowało się około 250 osób, których na widok pożaru opanowała panika. Znajdujący się na zabawie członkowie Straży Pożarnych w liczbie 6-ciu, przystąpili do likwidacji pożaru, co im się po usilnych wysiłkach udało. W czasie akcji ratunkowej 4 strażaków odniosło poparzenia skóry, a nowe ubrania jednego ze strażaków uległo całkowitemu zniszczeniu.

Należy podkreślić poświęcenie się Strażaków, którzy swoim ofiarnym czynem uratowali nietylko dobytek p. Zadańskiego, lecz przyczyniil się do tego że nikt z obecnych gości, za wyjątkiem strażaków, nie odniósł żadnych obrażeń. Tym Strażakom cześć i podziękowanie.

ZEBRANIE KÓŁKA ROLNICZEGO

BIELSK. Dnia 1 marca br. odbyło się w Bielsku zebranie Kółka Rolniczego, które pod względem organizacyjnym należy do jednych z najlepszych w powiecie i jest w stałym kontakcie z Sekretarjatem Powiatowym. Na zebraniu było obecnych około 45 członków; prócz tego w zebraniu wziął udział wiceprezes p. Klimek, inspektor Z. U. W. p. Sarniewicz oraz Instruktor Rolny p. Ewertowski. Po wygłoszonych referatach wywiązała się dość obszerna i żywa dyskusja. Odpowiedzi udzielali prelegenci.

Zaznaczyć należy, że głównem zadaniem Kółka jest obrona rolnictwa i pozyskanie odpowiedniego wpływu na politykę gospodarczą Państwa w kierunku stworzenia dla produkcji rolnej takich warunków gospodarczych i społecznych, w których ona będzie się mogła należycie rozwijać.

Życzeniem jest, ażeby Rolnicy uświadomili sobie celowość istnienia Kółek Rolniczych i ich szczytne zadania a gorliwą pracę, w Kółkach Rolniczych przyczynili się do podniesienia dobrobytu rolnictwa, a tem samem i Państwa.

NA HYDROPLAN

ŁOBDOWO. Stosownie do apelu złożyli członkowie miejscowego Koła BBWR. na samolot „Marszałek Piłsudski“ kwotę 16,40 zł. Pieniądze wręczono skarbnikowi gminnemu w Dębowejłące.

Golub

OD REDAKCJI

Szan. Czytelnikom podajemy do łaskawej wiadomości, iż p. **Maksymiljan Lewkowicz** nie jest korespondentem naszego pisma.

MECZ HOKEJOWY

Dnia 10. bm. odbył się mecz hokejowy pomiędzy drużynami G. K. S. „Vambresia“ (Wąbrzeźno), a H. K. S. „Victoria“ (Golub). Pierwsza tercja gry była jakoby mierzeniem sił i wzajemnem szukaniem słabych stron przeciwnika. W drugiej tercji inicjatywę podejmuje G. K. S. „Vambresia“ i po pięknych przeprowadzeniach krążek dwukrotnie grzęźnie w bramce „Viktorji“. Bramki strzelił p. Żywiecki. W trzeciej tercji wysiłki Victorji paraliżowane są przez graczy „Vambresii“, która przez gracza Kühna zdobywa w tej tercji 1 bramkę. Mecz kończy się wynikiem 3:0 na korzyść G. K. S. „Vambresia“. Podkreślić należy sportowe zachowanie się graczy H. K. S. „Victorji“, którzy po zakończonym meczu śpiewem żegnali drużynę wąbrzeską.

W czasie przerw występowała z pokazami jazdy figurowej para z G. K. S. „Vambresia“ Rogowska i Sikorski,, budząc swoimi występami żywe zainteresowani i podziw.

PRZYCHWYCENIE NA KRADZIEŻY

Podczas ostatniego jarmarku w Brodnicy przytrzymały władze policyjne niej. Stachowskiego Alfonsa i jego żonę Marję, ostatnio zamieszkałych w Golubiu. Małżonkowie mieli w walizce 1 parę bucików damskich, kłębek koronek oraz duży obrus biały, szablonowany. W wyniku dochodzeń ustalono, że buciki skradziono p. Szymańskiemu z Górzna, koronki — Działowskiemu Mordce z Kalisza, a obrus Frydmanowi Alto z Łodzi. Małżonków osadzono w areszcie w Brodnicy.

Kowalewo

Z ŻYCIA PLACÓWKI POWSTAŃCÓW I WOJAKÓW O. K. VIII W KOWALEWIE.

W niedzielę, dnia 10. bm. w świetlicy Powst. i Woj odbyło się ogólne zebranie przy udziale ok. 100 członków i sympatyków. Na zebraniu tem ustalono, jak Powstańcy złożą hołd Wodzowi Narodu Polskiego w dniu Jego imienin i oddano komendę nad Wojakami nowowybranemu komendantowi por. rez. Wróblewskiemu — Ref. ośw. placówki p. J. Gierszewski w dłuższym referacie omówił historję Kowalewa w płaszczyźnie od 900-lecia aż po czasy dzisiejsze, przyczem poruszył historyczne dane o ziemi chełmińskiej, warmińskiej, michałowskiej, dobrzyńsko-kaszubskiej i pomorskiej, ich tradycję, kulturę, sztukę i podział polityczny. Mówcę za piękny referat słuchacze nagrodzili licznemi oklaskami Następnie przemawiał p. Szałucki, nawiązując do przedmówcy i zaapelował do druhów by zawsze i wszędzie się wzajemnie szanowali, i podporządkowali się dyscyplinie wojskowej. By dzieci swoje posłuszeństwa i karności uczyli, tak, jak to uczył i uczy genjalny nasz Wódz. — Skolei p. prezes Skaja odczytał rozkazy i inne sprawy. Po wyczerpaniu obrad zebranie zakończono hasłem „Wolność“. Po zebraniu Komendant uformował drużyny.

Kącik radjowy

ROZGŁOŚNIA POMORSKA W TORUNIU

CZWARTEK, DNIA 14 MARCA.

6.30—7.45 Transmisja z Warszawy audycji porannej: „Kiedy ranne wstają zorze“. Pobudka do gimnastyki. Gimnastyka. Muzyka z płyt. Dziennik poranny. Muzyka z płyt. **7.45 Zapowiedź programu. 7.50 Wskazówki praktyczne.** 8,00 Tr. z Warsz. Audycja dla szkół. 8.05—11.57 Przerwa. — 11.57 Tr. z Warsz. Sygnał czasu z Warsz. Obserw. Astron. i hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie. 12,03 Tr. z Warsz. Wiadomości meteorol. 12.05 Tr. z Warsz. Audycja dla szkół pt. „Mamy radjo w szkole. 12.30 Tr. z Warszawy. Koncert szkolny z Filharm. Warsz. 13.00 Tr. z Warsz. Chwilka dla kobiet. 13.05 Tr. z Warsz. Dziennik południowy. 13.10 Dalszy ciąg koncertu szkolnego z Filharmonji. 13.45 Tr. z Warsz. Z rynku pracy. 13.50 Tr. z Warsz. Wiadomości o eksporcie polskim. **13.55 Przegląd giełdowy. 14.00 do 15.45 Przerwa.** — 15.45 Tr. z Warszawy: Piosenki w wyk. St. Witasa. 16,00 Tr. z Krakowa. Muzyka popularna w wyk. zespołu instrumentalnego „Studjo“. — 16.30 Tr. z Warsz. „Causeries litterraires“ — pogadanka w jęz. franc. 16.45 Tr. z Warsz. Kwadrans słynnych artystów. 17.00 Tr. z Krakowa: „Od zieleni roślin do czerwieni krwi“ (reportaż z Zakładu Chemji Lekarsk. Uniw. Jagieł. w Krakowie. 17.15 Tr. z Warsz. Teatr Wyobraźni. 17,30 Tr. z Warsz. Poradnik sportowy. — 18,00 Tr. z Warsz. Utwory skrzypcowe. 18,15 Tr. z Warszawy: Szkic literacki. **18,30 Chwilka społeczna. 18.35 Pierwotna kultura Słowian na Pomorzu** (odczyt — wygłosi Mgr. Jacek Delekta. **18.50 Słynni śpiewacy:** 1. Margerita Salvi — arja Rozyny z op. „Cyrulik Sewilski“, 2. Emilio Vendrelli: „Ay, ay, ay“ i „Pricesita“. — **19,07 Odczytanie programu na dzień następny. 19.15 Piosenki w wyk. M. Fogga:** 1. a) Kennedy-Gross-Włast: Capri; b) Carr Grunwald-Włast: Serenada miłości; 2. Mierzejewski-Schlechter: Ja mam czas, ja poczekam. Rezerwa: Dunajewski: Tym-Ortym: Serce. **19,25 Wiadomości sportowe z Pomorza.** 19,30 Tr. z Warsz. Wiadomości sportowe ogólno-polskie. Tr. z Warsz. Piosenki w wyk. chóru Juranda. 19.50 Tr. z Warsz. Feljeton aktualny. 20,00 Tr. z Warsz. Muzyka lekka w wyk. ork. P. R. i W. Żywolewski (gitara). 20,45 Tr. z Warsz. Dziennik wieczorny. 20.55 Tr. z Warsz. Jak pracujemy i żyjemy w Polsce. 21.00 Tr. z Warszawy: Koncert muzyki węgierskiej. **22,00 Koncert reklamowy.** 22,15 Tr. z Warsz. Muzyka taneczna. 23,00 Tr. z Warsz. Wiadomości meteor. dla kom. lotn.

PIĄTEK, DNIA 15 MARCA.

6.30—7.45 Transmisja z Warszawy audycji porannej: „Kiedy ranne wstają zorze“. Pobudka do gimnastyki. Gimnastyka. Muzyka z płyt. Dziennik poranny. Muzyka z płyt. **7.45 Zapowiedź programu. 7.50 Wskazówki praktyczne.** 8,00 Tr. z Warsz. Audycja dla szkół. 8,05—11,57 Przerwa. — 11,57 Tr. z Warsz. Sygnał czasu z Warsz. Obserw. Astron. i hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie. 12,03 Tr. z Warsz. Wiadomości meteorol. 12,05 Tr. z Warsz. Muzyka popul. 12,50 Tr. z Warsz. Chwilka dla kobiet. 12,55 Tr. z Warsz. Dziennik południowy. 13.00 Tr. z Warsz. Koncert zesp. Jana Rózewicza. 13,50 Tr. z Warsz. Wiadomości o eksporcie polsk. **13,55 Przegląd giełdowy. 14,00 Muzyka orkiestrowa:** 1. Mozart: Uwertura do op. „Flet zaczarowany“. — 2. Nicolay: Wesołe humoreski. 3. Ippolitow-Iwanow: Szkice kaukaskie. **14,20 Piosenki z filmów:** 1. Dunajewski-Lebedew-Kumar: z filmu „Wesołyje rebiata“ a) Marsz, b) Serce; 2. Brodszky Szmaragd: Z f-mu: „Piotruś“: a) Dzisiaj tak mi jakoś dobrze, b) Jak ty mój śnie; 3. May-Szmaragd: z f-mu „Piosenka idzie w świat“ a) Nie mów, b) Gdy brzmi melodja ta; 4. Wars-Tom-Schlechter: Oj-radi-radi-rida z filmu „Antek policmajster“. **14,45—15,45 Przerwa.** 15,45 Tr. z Warsz. Koncert ork. Straży Więziennej. 16,30 Tr. z Warsz. Chwilka pytań (audycja dla dzieci starszych w redakcji W. Frenkla). 16,45 Tr. z Warsz. Pieśni w wyk. Emmy Szabrańskiej. 17,00 Tr. z Warsz. „Dyskutujemy: Przyjaźń w okresie dojrzewania“. 17,15 Tr. z Warsz. Recital fortepianowy Velty Vait. 17.40 Tr. ze Lwowa: Audycja dla chorych w opr. ks. Rękasa. Tr. z Warsz. Teatr Wyobraźni nadaje fragment z trag. Fryd. Schillera pt. „Dziewica Orleańska“, w oprac. St. Miłaszewskiego. **18,30 Koncert reklamowy. 18,45 Koncert solistów.** 1. Verdi-Liszt: Parafraza koncertowa z op. „Rigoletto. 2. Francoeur-Kreisler: Sicilienne et Rigandon. 3. Brahms: Walc A-dur. 4. Lalo: Andante z „Symfonji hiszpańskiej“. 5. Cui: Kołysanka. Rezerwa: Porpora-Kreisler: Menuet. 19,07: **Odczytanie programu na dzień nast. 19,15 Wiadomości gospodarcze. 19,25 Wiadomości sportowe z Pomorza.** 19,30 Tr. z Warsz. Wiadomości sportowe ogólnopolskie. 19,35 Tr. z Warsz. Piosenki w wyk. O. Obarskiej i A. Wasiela. 19,50 Tr. z Warsz. Feljeton aktualny. **20,00 Jak spędzić święto.** 20,05 Tr. z Warsz. Fragment przedostatniego koncertu eliminacyjnego Konkursu Skrzypcowego im. H. Wieniawskiego w Warszawie. — W przerwie Dziennik wieczorny oraz Jak pracujemy i żyjemy w Polsce. 22.30 Tr. z Warsz. Recytacje poezyj. 22,45 Tr. z Warszawy: Przyczyny prostytucji (odczyt). 23,00 Tr. z Warsz. Wiadomości meteor. dla kom. lotnicz.

BYDGOSKA GIEŁDA ZBOŻOWA

z dnia 12 marca 1935 roku

Żyto	15,25—15,50
Pszenica	15,50—16,00
Jęczmień browarowy	20,75—21,25
Jęczmień jednolity	17,75—18,25
Jęczmień zbiorowy	16,75—17,50
Owies	14,50—15,00
Mąka żytnia 65 proc.	21,75—23,00
Mąka żytnia razowa	17,75—18,00
Mąka pszenna 65 proc	21,50—23,00
Mąka pszenna razowa	17,00—18,00
Otręby żytnie	10,25—11,00
Otręby pszenne miałkie	10,50—11,00
Otręby pszenne średnie	10,50—11,00
Otręby pszenne grube	11,25—11,75
Groch Folgera	27,00—32,00
Groch Wiktorja	37,00—42,00
Siano nadnoteckie luzem	8,00— 9,00
Śrut Soja	20,50—21,00
Makuch lniany	17,50—18,00
Makuch rzepakowy	13,00—13,50
Soma żytnia luzem	3,25—3,75
Ziemniaki jadalne	3,75— 4,25

Życie towarzyskie

— WALNE ZEBRANIE KORPORACJI KUPCÓW SAMODZIELNYCH w Wąbrzeźnie, odbędzie się 15 marca br. o godz. 20-tej w lokalu hotelu „Dwór Wąbrzeski“. — O liczny udział członków prosi Zarząd.

— KLUB SPORTOWY „POGOŃ“. W dniu 15 marca br. o godz. 20-tej odbędzie się zebranie w lokalu druha prezesa J. Hoffmanna, wszystkich sekcyj. — Przybycie wszystkich członków konieczne.

ZA ZARZĄD: (—) St. Melerowski, sekretarz.

— BACZNOŚĆ KURKOWE BRACTWO STRZELECKIE — WĄBRZEŹNO! W czwartek, dnia 14 marca br. o godz. 7,30 wieczorem odbędzie się w hotelu brata Stefana Klimka nadzwyczajne zebranie. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy. O liczne przybycie Szan. Braci prosi Zarząd.

Wydawca: Bolesław Szczuka. Redaktor odpowiedzialny: Adam Szczuka, Wąbrzeźno, Mickiewicza 1. — Drukiem: Zakłady Graficzne Bol Szczuki — Wąbrzeźno Pomorze.

CZY WPŁACIŁEŚ NA F.O.M.? oto pytania które nasuwają się w 15-letnią rocznicę odzyskania dostępu domorza.